

ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี

ที่ ๙๑/๒๕๕๙

เรื่อง แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับธุรกิจประกันภัยในการกำหนดให้เครื่องมือทางการเงิน
เป็นเครื่องมือทางการเงินที่แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ (๓) และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗
ที่กำหนดให้สภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีเพื่อใช้เป็น
มาตรฐานในการจัดทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีและกฎหมายอื่น ทั้งนี้ มาตรฐานการบัญชีนั้น
ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี และประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงจะใช้บังคับได้

สภาวิชาชีพบัญชี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี
ในการประชุมครั้งที่ ๔๕ (๓/๒๕๕๙) เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงออกประกาศไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ใช้แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับธุรกิจประกันภัยในการกำหนดให้เครื่องมือ
ทางการเงินเป็นเครื่องมือทางการเงินที่แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ตามที่กำหนด
ท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ประสิทธิ์ เชื้อพานิช

นายกสภาวิชาชีพบัญชี

แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับธุรกิจประกันภัย
ในการกำหนดให้เครื่องมือทางการเงินเป็นเครื่องมือทางการเงินที่แสดงมูลค่า
ด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

ความเป็นมา

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย ย่อหน้าที่ 45 อนุญาตให้กิจการจัดประเภทบางส่วนหรือทั้งหมดของสินทรัพย์ทางการเงินใหม่เพื่อให้สินทรัพย์เหล่านั้นวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม หรือ เป็น “สินทรัพย์ทางการเงินที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน” ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 39 เรื่อง การรับรู้และการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน (เมื่อมีการประกาศใช้) สำหรับผู้รับประกันภัยที่เปลี่ยนแปลงการบัญชีสำหรับหนี้สินจากสัญญาประกันภัยเมื่อนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 เรื่อง สัญญาประกันภัยมาถือปฏิบัติเป็นครั้งแรกและเมื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีในเวลาต่อมาตามที่อนุญาตโดยย่อหน้าที่ 22 อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน ยังไม่ได้กล่าวถึงการกำหนดให้สินทรัพย์ทางการเงินต้องแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน สภาวิชาชีพบัญชีฯ อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน ซึ่งมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมีเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน ฉบับรวมมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีผลบังคับใช้ในต่างประเทศภายหลังวันที่ 1 มกราคม 2558 (Official pronouncements issued at 1 January 2015, includes Standards with an effective date after 1 January 2015 but not the Standards they will replace) ทั้งนี้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงินดังกล่าวเป็นฉบับที่มีการปรับปรุงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงิน ตามที่เคยกล่าวไว้ในมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 39 เรื่อง การรับรู้และการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน สภาวิชาชีพบัญชีฯ เห็นว่าการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงินนั้นจะสอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจมากกว่าและลดภาระของกิจการในการปรับเปลี่ยนการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 39 เรื่อง การรับรู้และการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน เป็น มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน ในช่วงเวลาสั้น ๆ

แนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดให้เครื่องมือทางการเงินเป็นเครื่องมือทางการเงินที่แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน เพื่อลดภาระของผู้ประกอบการในการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย เป็นครั้งแรก และการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน ในอนาคต

อ้างอิง

- มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน ฉบับรวม มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีผลบังคับใช้ในต่างประเทศภายหลังจากวันที่ 1 มกราคม 2558 (Official pronouncements issued at 1 January 2015, includes Standards with an effective date after 1 January 2015 but not the Standards they will replace)

วัตถุประสงค์

แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กิจการสามารถกำหนดให้เครื่องมือทางการเงินเป็นเครื่องมือทางการเงินที่แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนได้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและลดปัญหาการไม่สามารถจับคู่ทางบัญชี (accounting mismatch)

ขอบเขต

- 1 แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ใช้เฉพาะกับธุรกิจประกันภัย โดยธุรกิจประกันภัยที่ถือปฏิบัติตาม มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย จะใช้แนวปฏิบัติ ทางการบัญชีฉบับนี้ได้ก็ต่อเมื่อเป็นไปตามข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 45 ของมาตรฐานการรายงาน ทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย โดยสามารถถือปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ ทางการบัญชีฉบับนี้สำหรับเครื่องมือทางการเงินทุกประเภท ยกเว้นรายการต่อไปนี้
  - 1.1 ส่วนได้เสียในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือการร่วมค้า ต้องบันทึกบัญชีตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ ในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 10 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง งบการเงินรวม มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง งบการเงินเฉพาะกิจการ มาตรฐาน การบัญชี ฉบับที่ 28 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 10 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง งบการเงินรวม มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง งบการเงินเฉพาะกิจการ หรือ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า กำหนดหรืออนุญาตให้กิจการบันทึกบัญชีส่วนได้เสียในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือการร่วมค้า ตามข้อกำหนดของแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ กิจการสามารถถือปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ ทางการบัญชีฉบับนี้กับตราสารอนุพันธ์ในส่วนได้เสียในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือการร่วมค้า เว้นแต่ตราสารอนุพันธ์นั้นเป็นไปตามคำนิยามของตราสารทุนของกิจการตามที่กำหนดใน มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32 เรื่อง การแสดงรายการสำหรับเครื่องมือทางการเงิน (เมื่อมี การประกาศใช้)
  - 1.2 สิทธิและภาระผูกพันภายใต้สัญญาเช่าตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาเช่า

- 1.3 สิทธิและภาระผูกพันของนายจ้างภายใต้โครงการผลประโยชน์ของพนักงาน ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน
- 1.4 สิทธิและภาระผูกพันที่เกิดขึ้น (1) ภายใต้สัญญาประกันภัยตามที่ระบุในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย นอกเหนือจากสิทธิและภาระผูกพันของผู้ค้าประกันตามสัญญาที่เกิดขึ้นภายใต้สัญญาประกันภัยที่เป็นไปตามคำนิยามของสัญญาผู้ค้าประกันทางการเงิน หรือ (2) สัญญาที่อยู่ในขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย เนื่องจากสัญญามีลักษณะการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ อย่างไรก็ตาม แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้สามารถถือปฏิบัติกับตราสารอนุพันธ์ที่แฝงอยู่ในสัญญาซึ่งสัญญาดังกล่าวอยู่ภายใต้ขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย ถ้าตราสารอนุพันธ์ทางการเงินแฝงดังกล่าวไม่เป็นสัญญาภายใต้ขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย
- 1.5 สัญญาล่วงหน้าระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายที่จะซื้อหรือขายหุ้นซึ่งจะทำให้เกิดการรวมธุรกิจ ณ วันที่ซื้อธุรกิจในอนาคต ซึ่งเป็นการรวมธุรกิจตามขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 3 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การรวมธุรกิจ โดยระยะเวลาของสัญญาล่วงหน้าต้องไม่เกินระยะเวลาที่สมเหตุสมผลที่จำเป็นต้องใช้ในการขออนุมัติและการทำรายการให้แล้วเสร็จ
- 1.6 เครื่องมือทางการเงิน สัญญา และภาระผูกพันภายใต้การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ ยกเว้นสัญญาภายใต้ขอบเขตย่อหน้าที่ 3 ถึง 6 ซึ่งอยู่ในขอบเขตของแนวปฏิบัติการบัญชีฉบับนี้
- 1.7 สิทธิที่จะได้รับชำระเพื่อชดเชยค่าใช้จ่ายให้กับกิจการซึ่งกำหนดให้ต้องชำระหนี้สินซึ่งรับรู้เป็นประมาณการหนี้สินตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง ประมาณการหนี้สินหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น หรือประมาณการหนี้สินที่กิจการเคยรับรู้ในงวดก่อนหน้าตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง ประมาณการหนี้สินหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น
- 1.8 สิทธิและภาระผูกพันภายใต้ขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า (เมื่อมีการประกาศใช้) ที่เป็นเครื่องมือทางการเงิน

ทางเลือกในการกำหนดให้สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

- 2 กิจการอาจกำหนด ณ วันที่รับรู้เมื่อเริ่มแรก ให้สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน หากการกำหนดดังกล่าวช่วยขจัดหรือลดความไม่สอดคล้องอย่างมีนัยสำคัญในการวัดมูลค่า หรือการรับรู้รายการ (บางครั้งอาจเรียกว่าการไม่จับคู่ทางบัญชี (accounting mismatch)) ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการวัดมูลค่าสินทรัพย์หรือหนี้สิน หรือการรับรู้กำไรและขาดทุนจากรายการดังกล่าวด้วยวิธีที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ การกำหนดดังกล่าวเมื่อกำหนดแล้วจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้

อีก (ดูภาคผนวกย่อหน้าที่ ๗3 ถึง ๗5)

การวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก

- 3 ณ วันที่รับรู้เมื่อเริ่มแรก เมื่อกิจการกำหนดให้วัดมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินที่กำหนดให้รับรู้ด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน กิจการต้องวัดมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินดังกล่าวด้วยมูลค่ายุติธรรม ตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม โดยไม่รวมต้นทุนในการทำรายการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาหรือการออกสินทรัพย์ทางการเงินนั้น
- 4 อย่างไรก็ตาม หากมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินที่รับรู้เมื่อเริ่มแรกแตกต่างจากราคาของการทำรายการ กิจการต้องถือปฏิบัติตามภาคผนวกย่อหน้าที่ ๗7

การวัดมูลค่าในภายหลัง

- 5 ณ ทุกวันที่รายงาน กิจการต้องวัดมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินที่กำหนดให้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ด้วยมูลค่ายุติธรรม ตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม ทั้งนี้การวัดมูลค่ายุติธรรมดังกล่าวไม่รวมต้นทุนในการทำรายการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาหรือการออกสินทรัพย์ทางการเงินนั้น

ผลกำไรและขาดทุน

- 6 ผลกำไรหรือขาดทุนทั้งหมดจากสินทรัพย์ทางการเงินที่กำหนดให้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ต้องรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน

การจัดประเภทรายการใหม่

- 7 หากกิจการได้กำหนดให้เครื่องมือทางการเงินเป็นประเภทที่แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนเมื่อรับรู้รายการเริ่มแรก กิจการต้องไม่โอนเครื่องมือทางการเงินนั้นออกจากประเภทที่แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน
กิจการต้องไม่จัดประเภทรายการใหม่สำหรับเครื่องมือทางการเงินจากประเภทอื่น ๆ เป็นประเภทที่แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนหลังจากการรับรู้เมื่อเริ่มแรก

การเปิดเผยข้อมูลและการแสดงรายการ

- 8 กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงินที่กิจการกำหนดให้แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน รวมทั้งเหตุผลที่อธิบายว่าเครื่องมือดังกล่าวเข้าเงื่อนไขการจัดประเภทนี้สำหรับเครื่องมือทางการเงินที่เข้าเงื่อนไขตามข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 2 ถึง 3 ข้างต้น การเปิดเผย

ต้องรวมถึงรายละเอียดของการกำหนดให้เครื่องมือทางการเงินแสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงหรือกลยุทธ์การลงทุนที่ได้จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

- 9 กิจการต้องแสดงรายการเครื่องมือทางการเงินที่กำหนดให้แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนเป็นรายการแยกต่างหากในงบแสดงฐานะการเงินของกิจการ

วันถือปฏิบัติและการปฏิบัติในช่วงการเปลี่ยนแปลง

- 10 แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ เป็นทางเลือกในการกำหนดให้เครื่องมือทางการเงินเป็นเครื่องมือทางการเงินที่แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน สำหรับงบการเงินที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป
- 11 หากกิจการถือปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ กิจการต้องถือปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงิน (เมื่อมีการประกาศใช้) พร้อมกัน
- 12 แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้อ่อนุญาตให้กิจการสามารถกำหนดให้สินทรัพย์ทางการเงินที่รับรู้ไว้แต่เดิมตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับตราสารหนี้หรือตราสารทุนเป็นสินทรัพย์ทางการเงินที่แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนในปีที่นำแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้มาถือปฏิบัติเป็นครั้งแรก หากสินทรัพย์ดังกล่าวเป็นไปตามข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 2 โดยกิจการต้องนำแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้มาถือปฏิบัติย้อนหลังตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด
- 13 สำหรับธุรกิจประกันภัยที่ได้เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีสำหรับหนี้สินจากสัญญาประกันภัยก่อนมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย มีผลบังคับใช้ สามารถใช้ทางเลือกในการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงินด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ได้

ภาคผนวก ก

คำนิยาม

ภาคผนวกนี้เป็นส่วนหนึ่งของแนวปฏิบัติทางการบัญชี

เครื่องมือทางการเงิน	หมายถึง	สัญญาใดๆ ที่ทำให้สินทรัพย์ทางการเงินของกิจการหนึ่ง และหนี้สินทางการเงินหรือตราสารทุนของอีกกิจการหนึ่งเพิ่มขึ้นในเวลาเดียวกัน
สินทรัพย์ทางการเงิน	หมายถึง	สินทรัพย์ดังต่อไปนี้ ก) เงินสด ข) สิทธิตามสัญญาที่จะได้รับเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นจากกิจการอื่น ค) สิทธิตามสัญญาที่จะแลกเปลี่ยนเครื่องมือทางการเงินของกิจการ ง) ตราสารทุนของกิจการอื่น
เครื่องมือทางการเงินที่กำหนดให้แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน	หมายถึง	สินทรัพย์ทางการเงินหรือหนี้สินทางการเงินที่กิจการได้กำหนดให้แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนในการรับรู้เมื่อเริ่มแรกตามย่อหน้าที่ 2 ของแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้
มูลค่ายุติธรรม	หมายถึง	ราคาที่จะได้รับจากการขายสินทรัพย์ หรือจะจ่ายเพื่อโอนหนี้สินในรายการที่เกิดขึ้นในสภาพปกติระหว่างผู้ร่วมตลาด ณ วันที่วัดมูลค่า
ตราสารอนุพันธ์	หมายถึง	เครื่องมือทางการเงินหรือสัญญาอื่นภายใต้ขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ ที่มีลักษณะทั้งสามข้อดังต่อไปนี้ ก) มูลค่าของเครื่องมือทางการเงินเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่ระบุไว้ เช่น อัตราดอกเบี้ย ราคาของเครื่องมือทางการเงิน ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดัชนีราคาหรือดัชนีอัตรา อันดับความน่าเชื่อถือด้านเครดิตหรือดัชนีความน่าเชื่อถือด้านเครดิต หรือตัวแปรอื่น โดยมีเงื่อนไขว่ากรณีของตัวแปรที่ไม่ใช่ตัวแปรทางการเงินจะไม่ถูกกำหนดเฉพาะเจาะจงกับคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (บางครั้งเรียกว่า รายการอ้างอิง) ข) ไม่มีการจ่ายเงินลงทุนสุทธิเมื่อเริ่มแรก หรือจ่ายด้วยจำนวนเพียง

เล็กน้อยเมื่อเทียบกับสัญญาประเภทอื่นซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าในลักษณะเดียวกันต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยตลาด และ

ค) การรับหรือจ่ายชำระจะกระทำในอนาคต

สัญญาค้ำประกันทางการเงิน	หมายถึง	สัญญาที่กำหนดให้ผู้ค้ำประกันตามสัญญาต้องจ่ายชดเชยให้แก่ผู้ที่ได้รับการค้ำประกันสำหรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหากลูกหนี้ที่ระบุไว้ในสัญญาไม่สามารถจ่ายชำระเงินเมื่อครบกำหนดตามเงื่อนไขเมื่อเริ่มแรกหรือเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงของตราสารหนี้
ต้นทุนในการทำรายการ	หมายถึง	ต้นทุนส่วนเพิ่มที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการซื้อ การออกตราสาร หรือ การจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงินหรือหนี้สินทางการเงิน (ดูภาคผนวกย่อหน้าที่ ข12) โดยต้นทุนส่วนเพิ่มนี้จะไม่เกิดขึ้นถ้ากิจการไม่ซื้อ ไม่ออกตราสาร หรือไม่จำหน่ายเครื่องมือทางการเงิน

ภาคผนวก ข

ภาคผนวกนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของแนวปฏิบัติทางการบัญชี

ขอบเขต

ข1 สัญญาค้ำประกันทางการเงินอาจมีรูปแบบทางกฎหมายที่แตกต่างกัน เช่น การค้ำประกัน เลตเตอร์ออฟเครดิตบางประเภท สัญญาการรับประกันด้านเครดิต หรือสัญญาประกันภัย อย่างไรก็ตาม วิธีปฏิบัติทางการบัญชีจะไม่ขึ้นกับรูปแบบทางกฎหมาย ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม (ดูย่อหน้าที่ 1.5)

ข1.1 แม้ว่าสัญญาค้ำประกันทางการเงินจะเข้าเงื่อนไขตามคำนิยามของสัญญาประกันภัย ตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย แต่หากความเสี่ยงที่ถูกโอนไปมีนัยสำคัญ สัญญาค้ำประกันทางการเงินดังกล่าว อยู่ภายใต้ขอบเขตของแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ แต่หากผู้ค้ำประกันตามสัญญาได้ แสดงออกอย่างชัดเจนมาแต่แรกว่าสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาประกันภัยและได้ถือปฏิบัติ ตามวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาประกันภัยแล้ว ผู้ค้ำประกันตามสัญญาอาจเลือกที่จะระบุว่า สัญญาค้ำประกันทางการเงินอยู่ภายใต้ขอบเขตของแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ และ หากผู้ค้ำประกันตามสัญญาเลือกที่จะถือปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ ผู้ออก สัญญาต้องรับรู้สัญญาค้ำประกันทางการเงินเมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมตามที่กำหนด ในย่อหน้าที่ 4 หากการออกสัญญาค้ำประกันทางการเงินเป็นการออกให้บุคคลหรือกิจการ ที่ไม่เกี่ยวข้องกันในการทำรายการค้าตามปกติ มูลค่ายุติธรรมเมื่อเริ่มแรกจะเท่ากับ ค่าธรรมเนียมที่ได้รับ เว้นแต่จะมีหลักฐานกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข1.2 สัญญาค้ำประกันด้านเครดิตบางประเภทไม่ได้กำหนดเงื่อนไขให้ผู้ถือสัญญาค้ำประกัน ต้องมีความเสี่ยงและเกิดผลสูญเสียจากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถจ่ายชำระหนี้เมื่อ ครบกำหนด ต้องเกิดขึ้นก่อนที่จะจ่ายชำระหนี้ ได้แก่การค้ำประกันที่กำหนดให้การ จ่ายเงินขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือด้านเครดิตหรือดัชนี ความน่าเชื่อถือด้านเครดิตตามที่กำหนด การค้ำประกันดังกล่าวไม่ถือเป็นสัญญาค้ำประกัน ทางการเงินตามขอบเขตของแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ และไม่ถือเป็นสัญญา ประกันภัยตามคำนิยามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย การค้ำประกันดังกล่าวถือเป็นตราสารอนุพันธ์และให้ผู้ค้ำประกัน ตามสัญญาดังกล่าวสามารถปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้

ข1.3 หากการออกสัญญาค้ำประกันทางการเงินเกี่ยวข้องกับการขายสินค้า ให้ผู้ค้ำประกันตาม สัญญาถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญา ที่ทำกับลูกค้า (เมื่อมีการประกาศใช้) เมื่อรับรู้รายได้จากการค้ำประกันและรายได้จาก การขายสินค้า

- ข2 โดยปกติ ข้อความยืนยันหรือการรับรองโดยผู้ค้าประกันตามสัญญาว่าสัญญาที่ออกเป็นสัญญาประกันภัยจะมีอยู่ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ค้าประกันตามสัญญากับลูกค้าและผู้กำกับดูแลในสัญญา เอกสารทางธุรกิจ และงบการเงิน นอกจากนี้ สัญญาประกันภัยมีข้อกำหนดทางบัญชีที่แตกต่างจากข้อกำหนดทางบัญชีของธุรกรรมประเภทอื่น ๆ เช่น สัญญาต่าง ๆ ที่ออกโดยธนาคารหรือธุรกิจเอกชน ในกรณีดังกล่าว งบการเงินของผู้ค้าประกันตามสัญญามักมีข้อความที่แสดงว่าผู้ค้าประกันตามสัญญาได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดทางบัญชีสำหรับสัญญาประกันภัย

การกำหนดให้แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

- ข3 กรณีที่ถือว่าเข้าเงื่อนไขในการกำหนดให้สินทรัพย์ทางการเงินแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนได้หากเป็นไปตามหลักการในย่อหน้าที่ 2 คือ กิจกรรมมีหนี้สินภายใต้สัญญาประกันภัยซึ่งการวัดมูลค่าได้นำข้อมูลในปัจจุบันมาร่วมพิจารณา (ตามที่อนุญาตในย่อหน้าที่ 24 ของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาประกันภัย) และมีสินทรัพย์ทางการเงินที่กิจกรรมพิจารณาว่ามีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งในกรณีดังกล่าว หากกิจกรรมไม่กำหนดให้แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนจะถูกวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นหรือราคาทุนตัดจำหน่าย ก่อให้เกิดความไม่สอดคล้องในการวัดมูลค่าและการรับรู้รายการ (บางครั้งอาจอ้างอิงถึงการไม่จับคู่ทางบัญชี (accounting mismatch))
- ข4 กรณีตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าก่อน ซึ่งมีการกำหนดให้สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ช่วยขจัดหรือลดความไม่สอดคล้องของการวัดมูลค่าหรือการรับรู้รายการได้อย่างมีนัยสำคัญ และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจได้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้ว กิจกรรมไม่จำเป็นต้องวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดหรือรับรู้ความไม่สอดคล้องในช่วงเวลาเดียวกัน การเหลื่อมเวลาที่สมเหตุสมผลอาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากรายการที่เกิดขึ้นแต่ละรายการได้ถูกกำหนดให้รับรู้มูลค่าเมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน และในขณะที่มีการรับรู้มูลค่าเมื่อเริ่มแรกนั้นสามารถคาดการณ์ได้ว่ารายการอื่น ๆ ที่เหลือจะเกิดขึ้น
- ข5 กิจกรรมไม่ควรกำหนดให้บางส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินที่มีความไม่สอดคล้องกันให้แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน หากการกำหนดดังกล่าวไม่ช่วยขจัดหรือลดความไม่สอดคล้องที่เกิดขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญ และไม่ทำให้เกิดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจได้มากขึ้น แต่กิจกรรมสามารถกำหนดให้แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนกับบางส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินที่คล้ายคลึงกันจำนวนหนึ่งได้ หากการกำหนดดังกล่าวช่วยลดความไม่สอดคล้องที่เกิดขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมมีสินทรัพย์ทางการเงินที่คล้ายคลึงกันจำนวนหนึ่งมูลค่ารวม 100 และมีหนี้สินทางการเงินที่คล้ายคลึงกันจำนวนหนึ่งมูลค่ารวม 50 โดยที่สินทรัพย์และหนี้สินดังกล่าววัดมูลค่าบนหลักการที่ต่างกัน กิจกรรมอาจต้องการลดความไม่สอดคล้องในการวัดมูลค่าอย่างมีนัยสำคัญด้วยการกำหนดให้

สินทรัพย์เพียงบางส่วน (ตัวอย่างเช่น สินทรัพย์แต่ละรายการที่เมื่อรวมกันมีมูลค่ารวม 45) ให้รับรู้เมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการกำหนดให้แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนต้องนำมาถือปฏิบัติกับเครื่องมือทางการเงินแต่ละรายการทั้งจำนวน กิจการตามตัวอย่างต้องกำหนดสินทรัพย์รายการหนึ่งหรือหลายรายการให้แสดงมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนทั้งจำนวน โดยไม่สามารถกำหนดการวัดมูลค่าดังกล่าวเฉพาะกับส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งของสินทรัพย์แต่ละรายการนั้น (เช่น การเปลี่ยนแปลงสำหรับมูลค่าเฉพาะที่เกิดจากความเสี่ยงประเภทใดประเภทหนึ่ง เช่นการเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง) หรือเฉพาะกับสัดส่วนใดสัดส่วนหนึ่ง (ร้อยละ) ของหนี้สินแต่ละรายการ

การวัดมูลค่า

การวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก

- ข6 หลักฐานที่ดีที่สุดสำหรับมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงิน ณ วันที่รับรู้เมื่อเริ่มแรก โดยทั่วไปคือราคาของการทำรายการ (เช่น มูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ให้ไปหรือสิ่งตอบแทนที่ได้รับ) ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม) หากกิจการกำหนดว่ามูลค่ายุติธรรม ณ วันที่รับรู้เมื่อเริ่มแรกแตกต่างจากราคาของการทำรายการดังกล่าวไว้ในย่อหน้าที่ 4 กิจการต้องบันทึกเครื่องมือทางการเงินดังกล่าวตามวิธีต่อไปนี้
- ข6.1 วัดมูลค่าตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 5 หากมูลค่ายุติธรรมได้มาจากราคาเสนอซื้อขายในตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกัน (เช่น ข้อมูลระดับ 1) หรือได้จากเทคนิคการประเมินมูลค่าที่ใช้ข้อมูลที่สังเกตได้จากตลาด กิจการต้องรับรู้ผลต่างระหว่างมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่รับรู้เมื่อเริ่มแรก และราคาของการทำรายการเป็นผลกำไรหรือขาดทุน
- ข6.2 ในกรณีอื่น ๆ ให้วัดมูลค่าตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 5 โดยปรับปรุงส่วนต่างระหว่างมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่รับรู้เมื่อเริ่มแรก และราคาของการทำรายการ ภายหลังการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก กิจการต้องรับรู้ผลต่างรายการตัดบัญชีเป็นกำไรหรือขาดทุนได้เฉพาะส่วนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (รวมถึงปัจจัยด้านเวลา) ซึ่งผู้ร่วมตลาดนำมาพิจารณาในการกำหนดราคาสินทรัพย์

ต้นทุนในการทำรายการ

- ข7 ต้นทุนในการทำรายการรวมถึงค่าธรรมเนียมและค่านายหน้าที่ยจ่ายให้กับตัวแทน (รวมถึงพนักงานที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนขาย) ที่ปรึกษา นายหน้า และตัวแทนจำหน่าย ภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่หน่วยงานกำกับดูแลและตลาดหลักทรัพย์ฯ เรียกเก็บ และค่าภาษีอากรในการ

โอน ต้นทุนในการทำรายการไม่รวมถึงส่วนเกินหรือส่วนขาดของหุ้นกู้ ต้นทุนในการจัดหา
เงินทุน หรือค่าใช้จ่ายในการบริหารเป็นการภายใน หรือต้นทุนในการถือครอง